

УДК 331.5.001.18(1–21):510.532

Дружиніна В.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту

Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

АДАПТАЦІЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ СТАНУ МІСЬКОГО РИНКУ ПРАЦІ

У статті продемонстрована адаптація методу аналізу ієрархій до прогнозування стану міського ринку праці. На основі експертних оцінок і методу парного порівняння альтернатив розроблений сценарій майбутнього стану ринку праці що досліджується. Представлена інтерпретація отриманих результатів.

Ключові слова: міський ринок праці, збалансованість, фактори збалансованості, метод аналізу ієрархій, сценарний аналіз.

Дружинина В.В. АДАПТАЦИЯ МЕТОДА АНАЛИЗА ИЕРАРХИЙ К ПРОГНОЗИРОВАНИЮ СОСТОЯНИЯ ГОРОДСКОГО РЫНКА ТРУДА

В статье продемонстрирована адаптация метода анализа иерархий к прогнозированию состояния городского рынка труда. На основе экспертных оценок и метода парного сравнения альтернатив разработан сценарий будущего состояния исследуемого рынка труда. Представлена интерпретация полученных результатов.

Ключевые слова: местный рынок труда, сбалансированность, факторы сбалансированности, метод анализа иерархий, сценарный анализ.

Druzhinina V.V. ADAPTATION OF THE ANALYTIC HIERARCHY PROCESS TO FORECASTING THE STATE OF THE URBAN LABOR MARKET

The article demonstrated the adaptation of the analytic hierarchy process to forecasting the state of the urban labor market. On the basis of expert assessments and the method of pairwise comparison of alternatives to develop scenarios of the future state of the test of the labor market. Interpretation of the results obtained.

Keywords: local labor market, balance, balancing factors, the method of the analyst for hierarchies, scenario analysis.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки держави першорядними проблемами є проблеми ринку праці. На сьогоднішній день такими є зростання безробіття, особливо серед молоді, низький рівень зайнятості інвалідів, тіньова зайнятість, структурний дисбаланс попиту на робочу силу та її пропозиції, міграція населення, переважно внутрішня і «раптова бідність». Такі обставини характерні не тільки для національного і регіонального ринків праці, але найбільш яскраво проявляються на міських. Перераховані проблеми зумовлюють необхідність якісного прийняття управлінського рішення щодо їх усунення, а для цього доцільно застосування методу, який за універсальними правилами сприятиме підтримці у прийнятті рішень. У вітчизняній практиці немає усталеного підходу до визначення стану міського ринку праці, не розроблені гнучкі системи його прогнозування, що й обумовлює низьку ефективність міської соціальної та економічної політики. Рішення цієї проблеми потребує використання математико-статистичних і експертних методів, одним з яких є метод аналізу ієрархій, що знайшов своє застосування в різних сферах діяльності, наприклад, при оцінці нерухомості, при моделюванні соціально-професійної конкурентоспроможності фахівця, при оцінці інноваційності освітніх систем тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розробки прогнозування соціально-економічних процесів присвячено роботи Д.В. Лиського, Н.В. Касьянової, М.Г. Мамедової, З.Г. Джабраїлової, А.В. Морозової. Д.В. Лиський розглядав питання удосконалення методів прогнозування соціально-економічного розвитку регіону. В якості основного інструменту реалізації запропоновано метод аналізу ієрархій [1]. Н.В. Касьянова на інструментальному рівні управління розвитком підприємства поряд з такими методами як стагистичний, кореляційно-регресійного аналізу, лівійної алгебри, динамічного прогнозуван-

ня рекомендує використовувати метод аналізу ієрархій [2]. М.Г. Мамедова, З.Г. Джабраїлова пропонують методику багатоваріантного сценарного аналізу для планування та прогнозування стану ринку праці держави [3]. Проте необхідно відмітити, що методичний апарат прогнозування стану ринку праці можливо застосувати не тільки для рівня держави, регіону, але ж й для міського рівня. Актуальність використання такого методу підтверджується ще й тим, що процеси, які протікають на міському ринку праці динамічні, тому значення показників, що характеризують процеси, коливаються з великою амплітудою під впливом зовнішніх факторів, що в свою чергу може вплинути на надійність прогнозних моделей. Метод аналізу ієрархій є ефективним інструментом прогнозування стану міського ринку праці, який характеризується нестабільною динамікою.

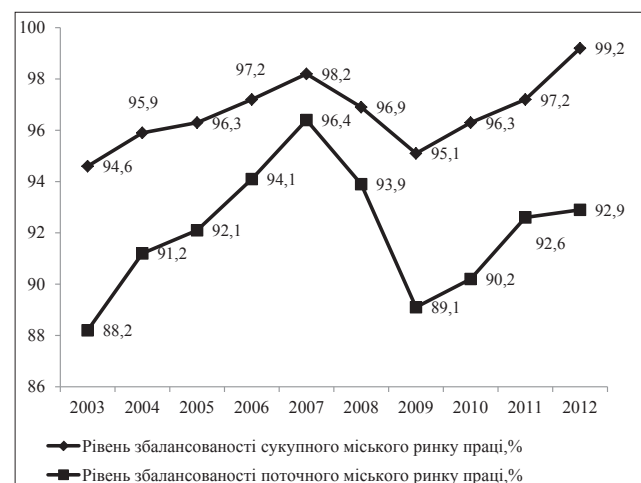

Рис. 1. Динаміка рівнів збалансованості сукупного та поточного міського ринку праці, %

Джерело: розраховано за даними [4]

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в адаптації методу аналізу ієрархій до прогнозування стану міського ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглядаючи проблеми функціонування міського ринку праці, слід виділити, що серед них спостерігається проблема незбалансованості попиту на робочу силу та

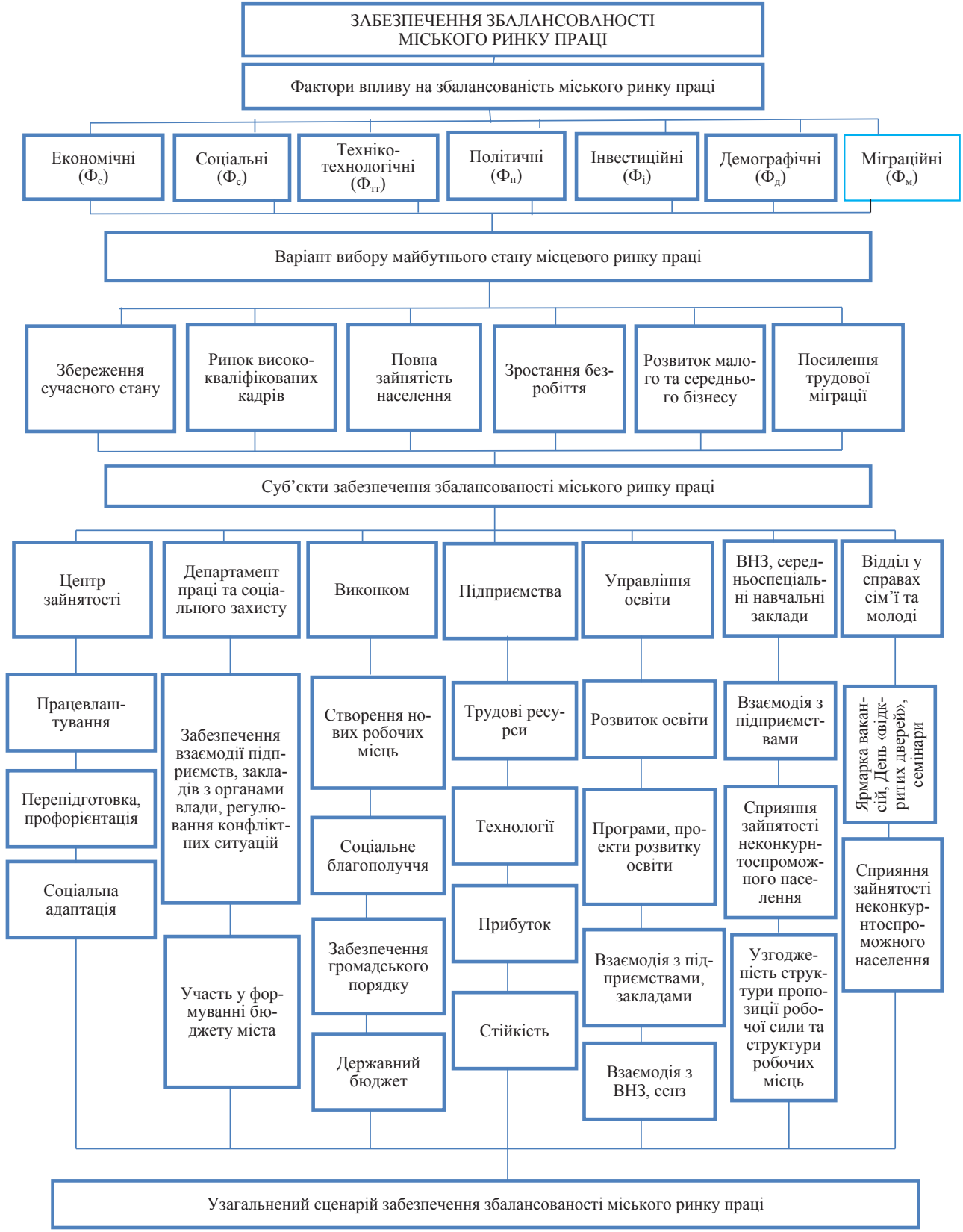

Рис. 2. Ієрархія прогнозування стану міського ринку праці

Джерело: авторська розробка

її пропозиції, причому це характерно як для сукупного, так і для поточного міського ринку праці. Згідно з отриманими результатами рівня збалансованості сукупного і поточного міського ринків праці (рис. 1), можна стверджувати, що його функціонування за період з 2003–2012 рр. здійснювалося в умовах його адаптації до економічної ситуації у державі.

У таких умовах частина економічно активного населення не може знайти роботу, спостерігається безробіття. Якщо розглянути рівень збалансованості поточного міського ринку праці, то з 2003 р. по 2012 р. збільшується з 88,2% до 92,9%, але у 2007 р. і в 2012 р. відзначається значне збільшення рівня збалансованості, тому що збільшується чисельність найнятих працівників, відповідно зменшується чисельність безробітних і кількість вакантних робочих місць. На зміну рівня поточної незбалансованості вплинули фактори, що характеризують зміни поточних попиту та пропозиції. Позитивні зрушення у виробничому секторі зумовили відповідне зменшення вивільнення працівників, а відповідно, і чисельності незайнятих громадян.

Зберігається дефіцит у кваліфікованих кадрах за окремими спеціальностями та професіями, скорочуються інвестиції в основний капітал, обсяги промислового виробництва організацій міста. Реалізація значущих інвестиційних проектів переноситься на більш пізній період, знижується потреба організацій у робочій силі. Проблема забезпечення збалансованого стану міського ринку праці створює основу для використання методу аналізу ієрархій, який дозволяє структурувати складну проблему у вигляді ієрархії або сітки; встановити пріоритети критеріїв та оцінити кожну із альтернатив за критеріями; розрахувати коефіцієнти вагомості для кожного елементу кожного рівня. Крім зазначених переваг слід додати, що метод аналізу ієрархій поєднується із системним підходом, який використовувався при визначенні впливу зовнішніх факторів на стан міського ринку праці, а також стійкий до незначних розбіжностей експертів. Якщо розглянути метод аналізу ієрархій щодо стану міського ринку праці, то багаторівнева модель надає можливість здійснення багатоваріантного сценарію аналізу його стану і дозволяє на основі передбачуваних варіантів збалансованості міського ринку праці з

урахуванням поточного стану вибрати сценарій його розвитку, домінуючий серед передбачуваних.

У даному випадку розглядаються шість альтернативних варіантів досягнення збалансованості місцевого ринку праці: збереження сучасного рівня, ринок висококваліфікованих кадрів, повна зайнятість населення, зростання безробіття, розвиток малого та середнього бізнесу, посилення трудової міграції. Ієрархія прогнозування стану місцевого ринку праці наведена на рисунку 2.

Спочатку необхідно вибрати безліч альтернатив, критеріїв, показників, тобто всі елементи планування майбутнього стану міського ринку праці – його збалансованості. Для оцінки альтернатив приймається 10-бальна шкала оцінювання. Потім обрано групу експертів, до складу яких входять фахівці Центру зайнятості, Департаменту праці та соціального захисту населення, Управління економіки виконкому м. Кременчука. Для практичної реалізації складено двадцять різних матриць-опитувальників, представлених експертам для оцінки.

Алгоритм проведення дослідження складається із восьми етапів. На першому етапі визначається сама проблема, тобто досягнення збалансованості міського ринку праці, та ступінь впливу факторів на збалансованість місцевого ринку праці. Для забезпечення збалансованості важливе значення має досягнення ефективної зайнятості. Тому на першому етапі визначено вплив факторів щодо забезпечення збалансованості місцевого ринку праці (табл. 1).

За результатами таблиці 1, найбільш домінуючими є економічні, політичні фактори, вага яких складає $\omega_e = \omega_n = 0,206$. Далі за рейтингом займають інвестиційні фактори з вагою $\omega_i = 0,199$, соціальні ($\omega_c = 0,147$), демографічні та міграційні займають рівні позиції з вагою $\omega_d = \omega_m = 0,132$, останню позицію в рейтингу займають техніко-технологічні фактори з вагою $\omega_{tt} = 0,110$.

На другому етапі визначається ступінь впливу сил, що діють на міському ринку праці (суб'єктів), на чинники. Було побудовано сім матриць ступені впливу кожного суб'єкта на фактор другого рівня і на основі цих матриць розраховано вектори пріоритетів. У таблиці 2 наведена зведена матриця експертних оцінок

Таблиця 1

Експертна оцінка та коефіцієнти відносної ваги факторів, що впливають на забезпечення збалансованості міського ринку праці

Експерти	Вплив факторів						
	Φ_e	Φ_c	Φ_{tt}	Φ_n	Φ_i	Φ_d	Φ_m
E1	8	6	5	9	9	7	7
E2	10	6	5	10	9	6	5
E3	10	8	5	9	9	5	6
$\sum_{j=1}^7 \sum_{i=1}^3 \Phi_{ij} = 136$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_e = 28$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_c = 20$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_{tt} = 15$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_n = 28$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_i = 27$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_d = 18$	$\sum_{i=1}^3 \Phi_m = 18$
Вагомість $\sum_{j=1}^7 \omega_{\omega} = 1$	$\omega_e = 0,206$	$\omega_c = 0,147$	$\omega_{tt} = 0,110$	$\omega_n = 0,206$	$\omega_i = 0,199$	$\omega_d = 0,132$	$\omega_m = 0,132$

Таблиця 2

Суб'єкти	Φ_e	Φ_c	Φ_{tt}	Φ_n	Φ_i	Φ_d	Φ_m
Центр зайнятості	0,130	0,144	0,123	0,124	0,140	0,128	0,096
Департамент праці та соціального захисту населення	0,106	0,167	0,090	0,092	0,085	0,138	0,160
Виконком	0,168	0,155	0,174	0,176	0,177	0,133	0,202
Підприємства	0,180	0,167	0,194	0,196	0,183	0,153	0,245
Управління освіти	0,112	0,103	0,129	0,118	0,140	0,153	0,064
ВНЗ, ССНЗ	0,161	0,138	0,168	0,170	0,159	0,153	0,074
Відділ сім'ї	0,143	0,126	0,123	0,124	0,116	0,143	0,160

впливу суб'єктів міського ринку праці на забезпечення збалансованості з урахуванням зовнішніх факторів.

На третьому етапі визначається відносна важливість цілей суб'єктів міського ринку праці. Цілі суб'єктів порівнювалися попарно. У результаті отримані вектори пріоритетів, що відображають впорядкування і вагу цілей для кожного із суб'єктів міського ринку праці (табл. 3).

На четвертому етапі проводиться знаходження ступеня важливості суб'єктів щодо впливу факторів на майбутній стан міського ринку праці з урахуванням результатів етапів 1 і 2, тобто табл. 1 і табл. 2.

Зведена матриця, що відображає результати парних порівнянь суб'єктів міського ринку праці за ступенем впливу на фактори

На цьому етапі визначаються найважливіші цілі для кожного суб'єкта міського ринку праці, що надалі застосовується для отримання ваг сценаріїв забезпечення збалансованості міського ринку праці. Для визначення впливу суб'єктів на майбутній стан ринку праці проведено такі розрахунки:

$$\begin{bmatrix} 0,130 & 0,144 & 0,123 & 0,124 & 0,140 & 0,128 & 0,096 \\ 0,106 & 0,167 & 0,090 & 0,092 & 0,085 & 0,138 & 0,160 \\ 0,168 & 0,155 & 0,174 & 0,176 & 0,177 & 0,133 & 0,202 \\ 0,180 & 0,167 & 0,194 & 0,196 & 0,183 & 0,153 & 0,245 \\ 0,112 & 0,103 & 0,129 & 0,118 & 0,140 & 0,153 & 0,064 \\ 0,161 & 0,138 & 0,168 & 0,170 & 0,159 & 0,153 & 0,074 \\ 0,143 & 0,126 & 0,123 & 0,124 & 0,116 & 0,143 & 0,160 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,206 \\ 0,147 \\ 0,110 \\ 0,206 \\ 0,199 \\ 0,132 \\ 0,132 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,144 \\ 0,131 \\ 0,192 \\ 0,212 \\ 0,133 \\ 0,169 \\ 0,150 \end{bmatrix}$$

На первинні чинники найбільшою мірою впливають виконком міста і підприємства, так як їх відносна важливість визначається відповідними вагами 0,192 і 0,212. Надалі будуть використовуватися ці суб'єкти для отримання ваг сценаріїв.

На наступному етапі визначено цілі суб'єктів міського ринку праці, помножуючи власний вектор на відповідну вагу суб'єкта:

$$\text{Для підприємств: } 0,212 \times \begin{bmatrix} 0,261 \\ 0,243 \\ 0,252 \\ 0,243 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,055 \\ 0,052 \\ 0,053 \\ 0,052 \end{bmatrix} \begin{matrix} \text{трудові} \\ \text{прибуток} \end{matrix}$$

Таблиця 3

Вектори пріоритетів, що відображають впорядкування і вага цілей

Цілі	Центр зайнятості	Департамент праці та соціального захисту населення	Виконком	Підприємства	Управління освіти	ВНЗ, ССНЗ	Відділ сім'ї
Працевлаштування	0,370						
Розвиток політики освіти, професійної підготовки та перепідготовки	0,333						
Соціальна адаптація	0,296						
Моніторинг показників заробітної плати щодо мінімального розміру з/плати та своєчасна її виплата		0,264					
Легалізація заробітної плати та зменшення масштабів тінізації економіки міста		0,255					
Забезпечення взаємодії підприємств з органами влади, розв'язання конфліктних ситуацій		0,227					
Участь у формуванні бюджету міста		0,255					
Забезпечення загального порядку у місті			0,155				
Соціальне благополуччя			0,149				
Створення нових робочих місць			0,155				
Забезпечення контролю за укладанням колективних договорів			0,134				
Складання бюджету міста			0,155				
Розширення сфери застосування тимчасової зайнятості			0,119				
Інтеграція осіб з обмеженими можливостями у суспільство			0,134				
Трудові ресурси				0,261			
Технології				0,243			
Прибуток				0,252			
Стабільність				0,243			
Стимулювання розвитку освіти					0,232		
Програми, проекти розвитку освіти					0,259		
Взаємодія з підприємствами					0,250		
Взаємодія з ВНЗ, ССНЗ					0,259		
Сприяння зайнятості						0,243	
Програми, проекти розвитку освіти						0,252	
Взаємодія з підприємствами						0,261	
Узгодження структури попиту та пропозицій						0,243	
Сприяння зайнятості неконкурентоспроможних категорій населення							0,491
Ярмарок вакансій, День «відкритих дверей», семінари							0,509

$$\text{Для виконкому: } 0,192 \times \begin{bmatrix} 0,155 \\ 0,149 \\ 0,155 \\ 0,134 \\ 0,155 \\ 0,119 \\ 0,134 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,030 \\ 0,029 \\ 0,030 \\ 0,026 \\ 0,030 \\ 0,023 \\ 0,026 \end{bmatrix} \begin{matrix} \text{порядок} \\ \text{новРМ} \\ \text{склБюджету} \end{matrix}$$

Використовуючи п'ять основних цілей з максимальними значеннями (трудові ресурси, прибуток, забезпечення загального порядку в місті, створення нових робочих місць (НРМ), складання бюджету міста) і нормалізуючи їх ваги, отримано результуючий вектор ваг цілей:

$$\vec{A} = \begin{bmatrix} 0,265 \\ 0,258 \\ 0,159 \\ 0,159 \\ 0,159 \end{bmatrix} \begin{matrix} \text{трудові} \\ \text{прибуток} \\ \text{порядок} \\ \text{НРМ} \\ \text{бюджет} \end{matrix}$$

Отриманий вектор пріоритетів буде застосований у подальшому для отримання ваг альтернатив.

На шостому етапі визначається ступінь впливу сценаріїв забезпечення збалансованості міського ринку праці на цілі його суб'єктів. Результати обробки матриць парних порівнянь щодо впливу можливих сценаріїв забезпечення збалансованості міського ринку праці на цілі його суб'єктів представлені у зведеній таблиці 4.

На сьомому етапі проводиться визначення результуючого вектора пріоритетів щодо фокусу ієрархії – майбутнього стану міського ринку праці – збалансованості, тобто матриця, що складена за таблицею 4, множиться на вектор ваг цілей \vec{A} :

$$\begin{bmatrix} 0,152 & 0,048 & 0,172 & 0,085 & 0,135 \\ 0,227 & 0,234 & 0,200 & 0,248 & 0,238 \\ 0,227 & 0,242 & 0,207 & 0,256 & 0,238 \\ 0,053 & 0,056 & 0,117 & 0,085 & 0,048 \\ 0,205 & 0,242 & 0,207 & 0,256 & 0,238 \\ 0,136 & 0,177 & 0,097 & 0,068 & 0,103 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 0,265 \\ 0,258 \\ 0,159 \\ 0,159 \\ 0,159 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0,115 \\ 0,230 \\ 0,234 \\ 0,068 \\ 0,228 \\ 0,125 \end{bmatrix} \begin{matrix} \alpha \\ \beta \\ \gamma \\ \delta \\ \epsilon \\ \phi \end{matrix}$$

Для забезпечення збалансованості міського ринку праці представляється найбільш сприятливий сценарій – повна зайнятість населення (0,234), ринок висококваліфікованих кадрів (0,230), розвиток малого та середнього бізнесу (0,228).

На заключному – восьмому – етапі визначаються наслідки від реалізації запропонованих сценаріїв і надається оцінка узагальненому сценарію.

Проведений аналіз результуючого вектору пріоритетів надає можливість зробити наступні висновки щодо найбільш сприятливих сценаріїв:

– ситуація «повна зайнятість населення» має найбільшу вагу. Така ситуація дозволить забезпечити найкращі результати в економіці міста за рахунок активізації інноваційної та інвестиційної діяльності, що буде

сприяти створенню нових робочих місць або модернізації існуючих, впровадженню техніко-технологічних засобів, а це, у свою чергу, дозволить домогтися реалізації інтересів суспільства і кожної особистості окремо;

- ринок висококваліфікованих кадрів буде користуватися особливим попитом, так як збільшення попиту на висококваліфіковану робочу силу можна пояснити інноваційними процесами, впровадженням інформаційних технологій, інтеграцією і глобалізацією економіки міста;

- розвиток малого та середнього бізнесу значно вплине на забезпечення збалансованості, так як цей процес пов'язаний із створенням нових робочих місць, залученням молоді та осіб з обмеженими можливостями в реальний сектор економіки міста, з ефективним переливом і розміщенням трудових ресурсів й забезпеченням економічної стабільності міста.

Щодо суб'єктів міського ринку праці, то розширення сфери послуг у сфері професійної підготовки та перепідготовки, а також соціальної адаптації вразливих верств населення дозволять підвищити показники працевлаштування, тим самим характеризуючи успішну роботу центру зайнятості; Департамент праці та соціального захисту населення через активну участь у формуванні бюджету міста, проведенні комісії з легалізації заробітної плати та зменшення масштабів тінізації економіки міста забезпечить своєчасність виплат заробітної плати та підвищить ефективність моніторингу досягнення цільових показників підвищення оплати праці працівників; у своїй діяльності виконавчий комітет міської ради здійснює попередній розгляд проектів загальноміських програм соціально-економічного і культурного розвитку, цільових програм з інших питань місцевого значення, проектів бюджету місцевого самоврядування, змін та доповнень до нього, проектів рішень з інших питань, що вносяться на розгляд міської ради; підприємства за рахунок ефективного використання передових технологій, трудових ресурсів забезпечать себе прибутком, стабільністю та впевненістю у майбутньому; Управління освіти через розв'язання комплексу проблем кадрового та матеріально-технічного забезпечення, оновлення змісту освіти, впровадження сучасних технологій навчання, вдосконалення управління освітою забезпечить доступну та якісну освіту відповідно до вимог навчальних закладів, підприємств, потреб держави, області та міста; вищі та середні навчальні заклади при взаємодії з бізнес-структурами забезпечать особистісне та професійне зростання студентів, формування компетенцій, що визначають конкурентоспроможність випускників не тільки у місті, але в Україні та світі, і, як наслідок, зможуть реалізувати свої програми та проекти розвитку, узгодити структуру попиту та пропозиції; відділ сім'ї сприяє зайнятості неконкурентоспроможних категорій населення при актив-

Таблиця 4

Ступені впливу можливих сценаріїв забезпечення збалансованості міського ринку праці на цілі суб'єктів

Можливі ситуації для забезпечення збалансованості міського ринку праці	Цілі суб'єктів міського ринку праці				
	Трудові ресурси	Прибуток	Порядок у місті	Створення нових робочих місць	Складання бюджету
Збереження сучасного стану (α)	0,152	0,048	0,172	0,085	0,135
Ринок висококваліфікованих кадрів (β)	0,227	0,234	0,200	0,248	0,238
Повна зайнятість населення (γ)	0,227	0,242	0,207	0,256	0,238
Зростання безробіття (δ)	0,053	0,056	0,117	0,085	0,048
Розвиток малого та середнього бізнесу (ε)	0,205	0,242	0,207	0,256	0,238
Посилення трудової міграції (φ)	0,136	0,177	0,097	0,068	0,103

ному проведенні соціальних заходів. Інтерпретація отриманих результатів майбутнього стану міського ринку праці дозволяє розробити комплекс заходів щодо активного залучення працездатного населення у суспільне виробництво з безпосередньою участю зацікавлених суб'єктів міського ринку праці, що буде перспективою подальших наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Линский Д.В. Прогнозирование развития региональной системы с использованием метода анализа иерархий / Д.В. Линский // *Инновационная экономика*. – № 8(46). – 2013. – С. 151-155.
2. Касьянова Н.В. Управление развитием предприятия на основе кумулятивного подхода : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня док. економ. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Н.В. Касьянова. – Донецьк, 2012. – 37 с.
3. Мамедова М.Г. Планирование и прогнозирование рынка труда на основе методики многовариантного сценарного анализа / М.Г. Мамедова, З.Г. Джабраилова // «Искусственный интеллект». – № 4. – 2006. – С. 433-442.
4. Офіційний сайт Головного управління статистики у Полтавській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poltavastat.gov.ua/>.

УДК 005.94:37.014.54

Гринкевич С.С.
доктор економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства
Львівської комерційної академії

Зюзіна О.О.
магістр
Львівської комерційної академії

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ

У статті викладено результати багаторічного дослідження теоретичних і прикладних засад управління знаннями. Визначено етапи впровадження процесу управління знаннями на підприємстві. Обґрунтовано необхідність становлення нової парадигми управління знаннями на основі синхронізації і взаємозв'язку основних процесів управління знаннями – праці, навчання та організації. Запропоновано використання стратегій управління знаннями на підприємстві.

Ключові слова: управління знаннями, парадигма управління знаннями, процеси управління знаннями, субпроцеси управління знаннями, стратегії управління знаннями.

Гринкевич С.С., Зюзіна О.О. ФОРМИРОВАНИЕ НОВОЙ ПАРАДИГМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЗНАНИЯМИ

В статье изложены результаты многолетнего исследования теоретических и прикладных основ управления знаниями. Определены этапы внедрения процесса управления знаниями на предприятии. Обоснована необходимость становления новой парадигмы управления знаниями на основе синхронизации и взаимосвязи основных процессов управления знаниями – труда, обучения и организации. Предложено использование стратегий управления знаниями на предприятии.

Ключевые слова: управление знаниями, парадигма управления знаниями, процессы управления знаниями, subprocesses управления знаниями, стратегии управления знаниями.

Hrynkevych S.S., Zuzina O.O. FORMATION THE NEW PARADIGM OF KNOWLEDGES MANAGEMENT

The results of long term research of theoretical and applied principles of knowledge management are expounded in the article. The stages of introduction process of knowledge management are enterprised. The necessity of becoming a new paradigm of knowledge management is reasonable on the basis of synchronization and intercommunication of basic processes of knowledge management – labour, studies and organization. The use of strategies of knowledge management at enterprise is offered.

Keywords: knowledge management, paradigm of knowledge management, processes of knowledge management, subprocesses of knowledge management, strategy of knowledge management.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічно розвинені країни відходять від орієнтації на традиційні підходи забезпечення інноваційного розвитку і беруть курс на створення економіки заснованої на знаннях. Це потребує майже докорінної зміни характеру трудової діяльності, а саме зміни пріоритетів на основі переорієнтації у бік суттєвого підвищення першочергової ролі знань у розвитку суспільства. Як зазначає П. Друкер [2], більшість ресурсів перестають бути специфічними: «Найголовніший ресурс, що відрізняє бізнес та забезпечує вирішальні конкурентні переваги, – це специфічні виробничі та управлінські знання, які використовуються при веденні бізнесу». Тому для підвищення конкурентоспроможності наукоємних підприємств першочерговими завданнями є нала-

годження процесів генерації, передачі, обміну, капіталізації та споживання знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню та аналізу проблеми розвитку управління знаннями присвячено ряд праць таких зарубіжних та вітчизняних учених, як І. Нонака, К. Джанетто, Е. Уїлер, Х. Такеучі, Е. Лессер, Дж. Сторк, М. Фонтейн, Дж. Харрінгтон, Ф. Воул, М. Румізен, М. Марінічева, Ч. Севедж, Ю. Вовк, О. Синяєва та ін. Разом з тим сучасна неоднозначна ситуація в Україні на фоні хаотичного становлення економіки знань вимагає постійних досліджень за даним напрямом з метою необхідності наукового переосмислення процесу управління знаннями.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке по-